

Kommissorium for ekspertudvalg om udredning af arbejdsmiljøindsatsen

Juli 2017

Det skal være trygt og sundt at gå på arbejde i Danmark. Et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø er samtidig en gevinst for alle. Det øger medarbejdernes trivsel og tryghed, styrker virksomhedernes produktivitet og konkurrenceevne og sikrer, at flest muligt er i stand til at blive på arbejdsmarkedet gennem hele den erhvervsaktive alder.

Internationale undersøgelser peger på, at de årlige samfundsøkonomiske omkostninger afledt af dårligt arbejdsmiljø kan udgøre op imod 4 pct. af BNP, hvilket i dansk sammenhæng svarer til i størrelsesordenen 80 mia. kr. Det drejer sig bl.a. om udgifter til sygedagpenge, merudgifter til sundhedsvæsenet, produktionstab for virksomhederne og manglende skatteindtægter. Der er således et betydeligt samfundsøkonomisk potentiale forbundet med at sikre et sundt arbejdsmiljø og en effektiv arbejdsmiljøindsats.

Arbejdsmiljøindsatsen har i et historisk perspektiv bidraget til et sundere arbejdsmiljø via øget fokus på forebyggelse og reduktion af en række alvorlige arbejdsmiljøproblemer. Sideløbende er der dog kommet nye udfordringer til som følge af ny teknologi, nye arbejdsprocesser og nye indsigter i sammenhænge mellem sygdomme og arbejdsmiljøpåvirkninger.

Skiftende regeringer har over en længere årrække opstillet målsætninger og gennemført handlingsplaner med henblik på at fremme et sundere arbejdsmiljø. Bestræbelserne har dog ikke i tilstrækkeligt omfang bidraget til at reducere de alvorligste arbejdsmiljøudfordringer. Der er således fortsat for mange mennesker, der bliver psykisk eller fysisk overlastede eller udsættes for arbejdsulykker og erhvervs sygdomme, når de går på arbejde.

Der er derfor behov for en grundlæggende gentænkning af arbejdsmiljøindsatsen. Der nedsættes på den baggrund et ekspertudvalg, som får til opgave at komme med anbefalinger til en ny og forbedret arbejdsmiljøindsats.

Udvalget skal belyse og analysere følgende emner:

- 1) *Arbejdsmiljøudfordringer.* Arbejdsmiljøindsatsen skal i højere grad end i dag målrettes de alvorligste arbejdsmiljøudfordringer med de største samfundsøkonomiske og helbredsmæssige konsekvenser. Udvalget skal kortlægge arbejdsmiljøudfordringerne på det danske arbejdsmarked og afdække de væsentligste udfordringer, herunder, hvilke barrierer offentlige og private virksomheder og medarbejdere står over for i forhold til at skabe et godt arbejdsmiljø. Udvalget skal i den sammenhæng vurdere de eksisterende mål på området.
- 2) *Virkemidler i arbejdsmiljøindsatsen.* Arbejdsmiljøindsatsen består af en række virkemidler i form af bl.a. tilsyn, reaktioner, arbejdspladsregulering, rådgivning,

informations- og vejledningsaktiviteter. Med henblik på at sikre et stærkere grundlag for prioritering af virkemidlerne i indsatsen er der behov for at tilvejebringe større viden om effekterne heraf. Ekspertudvalget skal på den baggrund undersøge effekterne af de virkemidler, som i dag anvendes i indsatsen, således at både myndighedernes og virksomhedernes arbejdsmiljøindsats understøttes bedst muligt, herunder pege på hvordan der kan sikres en øget evidensbaseret indsats fremadrettet. I relation hertil skal viden om de erhvervsøkonomiske konsekvenser af de respektive virkemidler indgå. Udvalgets arbejde skal understøtte og sikre viden om sammenhængen mellem risikofaktorer, virkemidler og effekter. Udvalget skal endvidere belyse mulighederne for at inddrage nye typer af virkemidler i arbejdsmiljøindsatsen i form af fx initiativer, der understøtter, at arbejdsmiljø vælges til blandt virksomheder og medarbejdere i det daglige arbejde (nudging) og spredning af best practice.

- 3) *Arbejdsmiljøsystemets organisering.* Arbejdsmiljøsystemet udgøres af en lang række aktører på forskellige niveauer. Ekspertudvalget skal belyse og vurdere den nuværende opgave- og ressourcefordeling i arbejdsmiljøsystemet og koordineringen mellem systemets aktører med henblik på at sikre en entydig og effektiv opgave- og ansvarsfordeling i arbejdsmiljøindsatsen. Ekspertudvalget skal herunder belyse organiseringen af den samlede forsknings- og formidlingsindsats i arbejdsmiljøsystemet, som i dag varetages af en række aktører. Udvalget skal endvidere belyse samspil med øvrige arbejdsmiljøaktører og -indsatser, således at den traditionelle arbejdsmiljøindsats kan sammentænkes med andre aktører og indsatser.
- 4) *Regelforenklings- og efterlevelse.* Ekspertudvalget skal belyse de væsentligste udfordringer forbundet med efterlevelse af den gældende lovgivning og baggrunden herfor. Ekspertudvalget skal i den forbindelse bl.a. identificere områder, hvor de nuværende arbejdsmiljøregler udgør en væsentlig administrativ belastning for arbejdsgivere og ansatte, og hvor det bør overvejes at forenkle reglerne med henblik på at gøre det mere enkelt for virksomheder og ansatte at få overblik over pligter og rettigheder.
- 5) *Incitamenterne i arbejdsmiljøsystemet.* Ekspertudvalget skal belyse den nuværende finansiering af arbejdsmiljøsystemet med henblik på at sikre, at finansieringen af indsatsen understøtter gevinster ved forebyggelse af arbejdsmiljøet og incitament til målrettede indsatser for at sikre et sundt arbejdsmiljø for virksomheder og ansatte.

Anbefalingerne fra ekspertudvalget skal baseres på en samlet analyse af den nuværende arbejdsmiljøindsats. I arbejdet skal udvalget systematisk inddrage erfaringer fra andre sektorer, andre lande og international viden på området.

Udvalgets anbefalinger skal understøtte:

- En arbejdsmiljøindsats og -regulering, som er baseret på viden om, hvad der virker og understøtter effekt til gavn for borgere og virksomheder.

- En omkostningseffektiv arbejdsmiljøindsats, som er målrettet de alvorligste arbejdsmiljøudfordringer.
- At virksomheder og ansatte har relevant viden om forebyggelse af arbejdsmiljøudfordringer og incitament til at agere herpå.

Udvalget skal belyse de samfundsøkonomiske konsekvenser af anbefalingerne, herunder positive og negative økonomiske konsekvenser og administrative konsekvenser for staten og arbejdsgiverne. Anbefalingerne skal samlet set være neutrale for de offentlige finanser og arbejdsudbuddet, og de skal udformes, således at de understøtter en stabil økonomisk ramme for arbejdsmiljøindsatsen fremadrettet.

Ekspertudvalget sammensættes af en formand og otte medlemmer. Udvalget udgøres af fem sagkyndige og fire repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter.

Udvalget kan pege på mulige forsøg, som det kan være relevant at gennemføre i forhold til ovenstående. Udvalget kan rekvirere eksterne analyser i det omfang, at udvalget finder behov herfor. Øvrige eksperter kan inddrages i udvalgets arbejde efter behov.

Udvalget bistås af et sekretariat i Beskæftigelsesministeriet med deltagelse af repræsentanter fra Finansministeriet. Øvrige ministerier kan inddrages efter behov.

Udvalgets arbejde skal afslutte sit arbejde medio 2018. Udvalget afrapporterer til regeringen.